7160

1. Title Mārkaṇḍeya Purāṇa
2. Accession No. 5642
3. Folio No./Pages 31
4. Lines 7
5. Size 13.5 × 9.5Cm
6. Substance Paper
7. Script Devanāgarī
8. Language Sanskṛit
9. Period Not mentioned
10. Beginning "ओम् श्री गणेशाय नमः ओम् मार्कण्डेय उवाच ओम् यह संपग्म लोके सर्वरता कर-नृणा ॥..."
11. End "सन्नदा खिलेसेन्या स्नेसम धाः ॥ आः किमेत दिविक्रो"
12. Colophon No
13. Illustrations No
14. Source Donation
15. Subject Purāṇa
16. Revisor No
17. Author Not Known
18. Remarks Bound, very poor condition

२

ॐ श्री गणेशाय नमः ॥ ॐ मार्कंडेय उवाच ॥
ॐ यद्गुह्यं परमं लोके सर्वरक्षाकरं नृणां ॥ य
न्न कस्यचिदाख्यातं तन्मे ब्रूहि पितामह ॥ १ ॥
ब्रह्मोवाच ॥ अस्ति गुह्यतमं विप्र सर्वभू
तोपकारकं ॥ देव्यास्तु कवचं पुण्यं त
च्छृणुष्व महामुने ॥ २ ॥ प्रथमं शैलपुत्रीति
द्वितीयं ब्रह्मचारिणीं तृतीयं चंद्रघंटे

ति कूष्मांडेति चतुर्थकं ॥ ३ ॥ पंचमं स्कंदमाती
ति षष्ठं कात्यायनीति च सप्तमं कालरात्री
ति महागौरीति चाष्टमं ॥ ४ ॥ नवमं सिद्धि
दात्री च नवदुर्गाः प्रकीर्तिताः ॥ उक्तान्येतानि ना
मानि ब्रह्मणैव महात्मना ॥ ५ ॥ अग्निना
दह्यमानस्तु शत्रुमध्ये गतो रणे ॥ विषमे
दुर्गमे चैव भयार्ताः शरणं गताः ॥ ६ ॥ न तेषां

२ ॐ श्री गणेशाय नमः ॥ ॐ मार्कंडेय उवाच ॥
ॐ यद्गुह्यं परमं लोके सर्वरक्षाकरं नृणां ॥ य
न्न कस्यचिदाख्यातं तन्मे ब्रूहि पितामह ॥१॥
ब्रह्मोवाच ॥ अस्ति गुह्यतमं विप्र सर्वभू
तोपकारकं ॥ देव्यास्तु कवचं पुण्यं तच्छृणुष्व म
हामुने ॥२॥ प्रथमं शैलपुत्रीति द्वि
तीयं ब्रह्मचारिणी ॥ तृतीयं चंद्रघंटे

ति कूष्मांडेति चतुर्थकं ॥ पंचमं स्कंदमाती
ति षष्ठं कात्यायनीति च ॥ सप्तमं कालरा
त्रि महागौरीति चाष्टमं ॥४॥ नवमं सिद्धि
दात्री च नवदुर्गाः प्रकीर्तिताः ॥ उक्तान्येतानि ना
मानि ब्रह्मणैव महात्मना ॥५॥ अग्निना
दह्यमानस्तु शत्रुमध्ये गतो रणे ॥ विषमे
दुर्गमे चैव भयार्ताः शरणं गताः ॥६॥ न तेषां

जायते किंचिदशुभं रणसंकटे ॥ नापदं त
स्य पश्यंति शोकदुःखभयंकरी ॥ ३ ॥ यैस्तु
भक्त्या स्मृता नूनं तेषां वृद्धिः प्रजायते ॥ प्रे
तसंस्था तु चामुंडा वाराही महिषासना ॥
॥ ऐंद्री गजसमारूढा वैष्णवी गरुडासना
माहेश्वरी वृषारूढा कौमारी शिखिवा ॥
हना ॥ ९ ॥ ब्राह्मी हंससमारूढा सर्वाभरण

षिता ॥ नानाभरणशोभाढ्या नानारत्नो
पशोभिता ॥ १० ॥ दृश्यंते रथमारूढा दे
व्यः क्रोधसमाकुला ॥ शंखं चक्रं गदां श
क्तिं हलं च मुसलायुधं ॥ ११ ॥ खेटकं तो
मरं चैव परशुं पाशमेव च ॥ कुंतायुधं त्रि
शूलं च शार्ङ्गमायुधमुत्तमं ॥ १२ ॥ दैत्या
नां देहनाशाय भक्तानामभयाय च ॥

न मस्केस्म म ता तें हू म ता ... प रा ३

याःस्वं मा वु था लिं स्वे हे गां नां व स्ति ा य वै
रवौ मस व्र ले म हो मा हे म हा भ य वि ना शि
नी घा हि मो टे वि डः श्रो स घा ड ता भ य व
र्षि नी ॥ १४ ॥ श्री च्या रा ल हि मा में ह्री स्रा ग्र ग्यः
म ग्नि दें व ना ॥ द्व ति मा ल्पा व वा स्ती ने न
मां वि दु धा नि नि ॥ १५ ॥ श्री द्यां वा ह णा र ले
वा पं ख्या म मा रा दा द्वि नी ॥ उ हो ख्यां चे व कौ मा

त्रि ने च मे बी मे द्व य म ह ७

री पे श्रां मां श्र ल या वि स्ती ॥ १६ ॥ धं र न श्री
श्र सा गी द्र य मा हे ल क्षी न या ॥ १७ ॥ चं द्र श्री
हि श्रा मां से वा मं ड शि वि व हा ह ना ॥ १८ ॥ जा
या मे चा ये नः या नि वि ज या या न ह ह नः
स्र जि ना वा म या श्रं व ट हि मो वा प रा जि ताः
॥ १९ ॥ श्रि हा म घा नि मी दे उ मा स प्रिं श्च
य स्वि ना मा ला य रि नी ल का टे व भैः

दे
१४

वोमेषयस्येपमूर्द्धंयस्यचनासिकायां॥ शिखि
नीचवत्नेत्रमेष्येधात्रवोष्टावर्वासिनी॥ ५॥
कपोलेकालिकात्रेकाविद्रुंदटाचम
हामायाचक्रालकेकामाख्याचिबुकंत
थाचंमेसर्वमंगलो॥ ६॥ ग्रीवायांम ह
कालीचहृहवंशेधन्नि॥ भोलग्रीवाव
हिकंदेनलिकंचनत्क्षुवशे॥ २४॥ त्वत्रुपा।
कालीभलेप्रभंकरी॥ नासिकायास्तमंधाच्चयुमोवं ... क
ग्रयोवामस्तकतालजिह्वायांचमरामी॥ ...
कंठदेयोनुचंडिका॥ हैदि ...

श्यायमोक्षंपोवाहमेवत्तपाविणी॥ ह
स्तोमेदंडिनीदेदिविमांद्यागुलीषुच॥ ७॥
प नंखांस्वलेस्वीदेतेनुलोदेतंलेस
दीलनैदेनमहोदेवीमनना॥ जीकविना
शिनी॥ रूपहृदयेललितादेवीउदरे
स्त्रुलपादिणी॥ नाभिंचकामिनीदेवा
धनतेमसीनयाः॥ भूजनापावमेटवा

गटे महिषवाहिनी । जंघे महाबला रक्षे
जानमध्यविनाशने । गुल्फयोर्नारसिं
ही च पादपृष्ठे तु तेजसी । पादांगुली श्री
धरे च पादाधः स्थलवासिनी । नखान्दं
ष्ट्राकराली च केशांश्चैवोर्ध्वकेशिनी ।
रोमकूपेषु कौमारी त्वचं वागीश्वरी तथा ।
या रक्तमज्जावसामांसान्यस्थिमेदां ।

सि पार्वती । अंत्राणि कालरात्रीच पित्तं च
मुकुटेश्वरी । पद्मावती पद्मकोशे कफे
चूडामणिस्तथा । ज्वालामुखी नखज्वाला
मभेद्या सर्वसंधिषु । शुक्रं ब्रह्माणि
मे रक्षेच्छायां छत्रेश्वरी तथा । अहंकारं मनो बु
द्धिं रक्षेन्मे धर्मधारिणी । प्राणापानौ तथा
व्यानमुदानं समानमेव च । वज्रहस्ता

वमेरतेम्राणकल्पंसघोभनं । रमेन्त्रयं।
वरांपंचमान्हस्पर्शेवयोगिनी । यमंतंरजम
मस्त्रेवरातेनागयणोनघा । स्राभुमेरा।
तवाराहीपंमेरतनवेमवी । यश्रा:कीा।
र्तिवलक्ष्मीवस्तहातंलमानत । गात्रमिं।
व्रणिमेरतेमश्रुमेरतंवडिके । धत्रावरतं।
मरालक्ष्मीभार्यामेरतलमेरवी । पंथ्यांनंवि

पथ्यंरतेमागिद्रिमंकवीनथा । गजेन्द्रामे
हालक्ष्मीविजयामर्दनःस्थितः । रक्ताक्षी
नंदयन्त्यानंदजितकवचेनत । नमर्थं
रतनमांहवीजयतिकायनाशिनी । रुद्र
मेसवंमात्राणितंडेदंडशोपद्दाविणी । प
द्मवंकेनगाहेनयदिशोवभमरणान्य
कवचेना । रक्षेतानित्यंयत्रयत्रागच्छति

पुनवालेन

१०

नत्र नत्रार्थलाभश्च विजयास्सर्वकामिका।
यं यं चिंतयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चि।
तं। परमैश्वर्यमतुलं प्राप्नोति विपुलं पुमा
न्निर्भयो जायते मर्त्यः संग्रामेष्वपराजि॥
ता। त्रैलोक्ये च भवेत्पूज्यः कवचेनावृतो।
पुमान्। इदं तु दैव्याः कवचं देवानामपि दु
र्लभं। यः पठेत्प्रयतन्नित्यं त्रिसंध्यं श्रद्धा।

यान्वितः। दैवी कला भवेत्तस्य त्रैलोक्ये।
ष्वपराजितः। जीवेद्वर्षशतं साग्रमपमृ
त्युविवर्जितः। नश्यंति व्याधयः सर्वे लूता
विस्फोटकादयः। स्थावरं जंगमं चैव कृ
त्रिमं चापि यद्विषं। अभिचाराणि सर्वा
णि मंत्रयंत्राणि भूतले। भूचराः खेचरा।
श्चैव जलजाश्चोपदेशिकाः। सहजा

२।
७

कुलजाश्चमालाश्चडाकिनीशाकिनीस्तथा। अं
तरिक्षचराघोराडाकिनीश्चमहाबला। ग्र
हभूतपिशाचाश्चयक्षगंधर्वराक्षसा। ब्र
ह्मराक्षसवेतालाकूष्मांडभैरवादयः
नश्यंतिदर्शनात्तस्यकवचेहृदिसंस्थि
ते। मानोन्नतिर्भवेद्राज्ञांतेजोवृद्धिकरंपरं
यशसावर्धतेसोपिकीर्तिमंडितभूतले।

जपेत्सप्तशतींचंडींकृत्वातुकवचंपुरा। या
वद्भूमंडलंधत्तेसशैलवनकाननं। ताव
तिष्ठतिमेदिन्यांसंततिःपुत्रपौत्रकी। देहां
तेपरमंस्थानंयत्सुरैरपिदुर्लभं। प्राप्नोति
पुरुषोनित्यंमहामायाप्रसादतः। ५६
इतिश्रीहरिहरब्रह्मप्रोक्तंदेवीकवचंसमा
प्तं। ॐजयंतिमंगलाकालीभद्रकाली

दे.
९

कपालिनी । ङ्गीतमासिवायानीवपासा
हानमोल्कते । मध्यवैरभविद्वाविविया
नवरदेनमः हूंफट्देहिजयदेहि यघोवे।
हेहिघोरविरे मृहिघारवनिर्लोघाविया।
नवरदेनमः हूंफट् हूं साचमर्हनी । हूंफट् । ४
वैहिनांत्रिपुरोदेवि देविसि भाग्यदायिनी
हूंफट् । ५ ॐ विश्वरूपवर्ति सर्वमाङ्गविना

शिनी । हूंफट् । नतिभ्यः सर्वदामम्नावं डिवे
ड्रिनामहे हूंफट् । ७ । लवस्थोमक्रिपूर्वमां ।
वडिकेव्यापिना शिनी । हूंफट् । ८ । वडिकेस
नंतेपन्नामवैयनीरमक्तितः हूंफट् । ९ । देविय
वडुहौदंडदेतमहयविनाशिनी । हूंफट् । १० ।
विद्विरिद्धिघनानामाविदिहिवलमन्नमे
हूंफट् । ११ । विदेहदे विकल्पाणं विदेहे ।

दे॰
१०

विद्युल्लांछियाम। ह्रूं। १२। महानागवलिमोव
त्तनिःहेदवार्णांविदे। ह्रूं। १३। विद्यावतंसा
यासंतंलक्ष्मीवंतंजनंकृत। ह्रूं। १४। प्रचंड
देशदर्पद्दंचंडिकेप्रणतायमे। ह्रूं। १५।
वज्रभंजेश्वनुवीडैःसंलिनेपरमेश्वरे। ह्रूं।
१६। कुलेनसंलग्नेदेविशाखद्रूमा। सदा
विके। ह्रूं। १७। हिमाचलसुतानाथसंस्तुतेप

रमेश्वरी। १८। इंद्राणीपतिसद्भावपूजितेप
रमेश्वरी। ह्रूं। १९। देहिमेभाग्यमारोग्यं
देहिमेपरमंसुखं। २०। रुक्मांगोजवयेदेवि
चंडमुंडविनाशिनी। २१। पत्नीमनोरमांदे
हिमनोवृत्तानुसारिणिं। तारिणींदुर्गसं
सारसागरस्यकुलोद्भवां। २२। इदंस्तोत्रंप
ठित्वातुमहास्तोत्रंपठेन्नरः। सत्तसम

श्री ११

पुनीसंख्यावरमामो
निसंयदा ॥ २ ॥ इति
श्रीगत्नैसैत्रैममा।
मा श्रमू। संयमता।
॥ ॥॥ ॥ ॥ ॥॥ ॥ ॥ ॥
॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥॥॥

23

ॐ विष्णु हज्ञानदेहाय विश्वी द्विअचबवे
श्रेयः प्रात्मिनि मित्राय नमः सो मार्य पावि
त्रो वः सर्वमेत नृहि नाथ्याय संज्ञा प्रमयि की
त्वं ॥ लो चि त्रैमम वामो निम त नं जा घ्य त
यतां ॥ मिवोमु चाहनाद्दी मि वुस्त मि सव
लान्च वि ॥ एतै मलवन्ताद्दै विला त्रमं त्रे।
प्रामि स्त्रविन मं श्रनो यथं नत्रत्र किं विद।

कीः
२५

पि सिद्ध्यति कीलनं यथनमिद्धं तिर्वे सम्भा
दना हि कुंठ । सममग्रामत भिरदं तै लोके
पुंक्का सिमं माहरग कृतानि मंत्रया मा सम
वमेव चमिंदं ॥ भं ॥ श्लो नैवेद्यद्भिका याल
त चत्तं हुं वं काः सः ॥ सामा श्री यं सुतपाठे ।
नं नंयथा विनिमं वि तां सा विते मसमवाक्षो
तिसर्वै मेवनं संगायः कुल्ला पावाव नेदे

मार्कंडेय उवाच ॥ सावर्णिः सूर्यतनयो यो
मनुः कथ्यतेष्टमः ॥ निशामय तदुत्पत्तिं
विस्तराद्गदतो मम ॥ महामायानुभाव
न यथा मन्वंतराधिपः ॥ स बभूव महा
भागः सावर्णिस्तनयो रवेः ॥ स्वारोचिषें
तरे पूर्वं चैत्रवंशसमुद्भवः ॥ सुरथो नाम
राजाभूत्समस्ते क्षितिमंडले ॥ तस्य पा
लयतः सम्यक् प्रजाः पुत्रानिवौरसा

रुः

॥हे॥

नृ वमक्तुः शात्वबोमृपाः कौलादिं धंसि
नलहा ॥४॥ नस्थनेरमथ छुदमानि सवा
लंद्दे ति नः ॥ स्त्रनैरपिसनै त्रिद्दे कौलावि
धंसिभिर्जिनः ॥५॥ ननास्वयुमायानो
निजदेशुणायियो भवन ॥ स्याकांतंः सम
हाभागाहे लहोप्रवलानिभिः ॥६॥ स्वमा
त्यैर्वलिभिर्द्दैर्द्वैर्वलस्वद्वगाममिः ॥
कोणोवलं वापद्द नंनयाविस्वछेसमः

॥७॥ नमोस्यायाख्याज्ञेन ह्रासस्वाम्यः स्
मथनिः ॥ यकाकीहयक छूज्ञमामगाहवं
त्तंनं ॥८॥ मननयाश्रममद्राबोद्विजवीधख्या
मधतः ॥ प्रधांनस्थापदाकौलिमनिनि
खापक्षो भिनं ॥९॥ नद्वेषीकं विस्वकालं
चमविनाशेनसत्क्रमनं ॥ छन्नद्युतस्वविव
ंक्तभिन्नविवराभ्रमे ॥१०॥ सोविंनयन

ॐ
॥दु॥

दानवश्रमसवाकृहवेननः॥ममूर्वैः पालि
तंपं हेमयाहीनेपंहितनत्॥११॥मकूसेसेव
सकृतैपैमनःपाल्पसेनवा॥नजानेमप्र
पानोमेस्फूतोहलोसदामहः॥१२॥ममवै
रिवर्णयानः कान्मोमनुपलय्यने॥ येम
मानगलानिर्मुपुरशाटपनमोजनैः॥१३॥
मनवृतिंप्रंवनेयत्रुर्वेमन्यमहीम्नमो

कौशुमो गभिष्यति। एनम्नामावस्तनं

श्रमस्मन्यपशीसैसैः कुर्वन्तिः सतंनन्यपं
॥१४॥ संस्थितः सोगिडः लिनूतयैर्विनया
मासपार्थिवः॥१५॥तत्रविप्रमास्यामेवे
पपमेकं ददृप्रीसः॥ सहछूलेनकलंभो
हेनक्ष्मागमने भक्ता॥१६॥ सशोककुद्ववका
लांकं इमेनाहवलस्यसे॥ हृत्कार्यवचस्त
स्यमपनोः प्रलायोहितं॥१७॥ प्रमुवाचस
नेवेपुरः प्रश्रयावनतोन्नमा॥ वैश्यउवाच

दु॰
[illegible]

समाधिर्नामवैश्योहमुत्पन्नोधनिनांकुले
॥१९॥ पुत्रदारैर्निरस्तश्चधनलोभादसाधु
भिः ॥ विहीनश्चधनैर्दारैः पुत्रैरादायमेध
नं ॥२०॥ वनमभ्यागतोदुःखीनिरस्तश्चा
प्तबंधुभिः ॥ सोहंनवेद्मिपुत्राणांकुश
लाकुशलात्मिकां ॥२१॥ प्रवृत्तिंस्वजनानां
चदाराणांचात्रसंस्थितः ॥ किंनुतेषांगृहे
क्षेममक्षेमंकिंनुसांप्रतं ॥२२॥ कथंतेकिं

नुसद्वृत्तादुर्वृत्ताःकिंनुमेसुताः ॥ राजोवाच
यैर्निरस्तोभवांल्लुब्धैः पुत्रदारादिभिर्धनैः
तेषुकिंभवतःस्नेहमनुबध्नातिमानसं
वैश्यउवाच ॥ एवमेतद्यथाप्राहभवान
स्मद्गतंवचः ॥२४॥ किंकरोमिनबध्नाति
ममनिष्ठुरतांमनः ॥ यैः संत्यज्यपितृस्नेहं
धनलुब्धैर्निराकृतः ॥२५॥ पतिस्वजना

दु.
१२

न हार्दं च हार्दितेषु ममैव मनः। किमेत
न्नाभिजानामि जानन्नपि महामते॥ २५॥
यत्प्रेमप्रवणं चित्तं विगुणेष्वपि बंधुषु॥
तेषां कृते मे निःश्वासो दौर्मनस्यं
च जायते॥ २६॥ करोमि किं यन्न मनस्ते
ष्वप्रीतिषु निष्ठुरं॥ मार्कंडेय उवाच॥ त
तस्तौ सहितौ विप्र तं मुनिं समुपस्थि

कां यस्य महन्ता॥ ऋषिरुवाच॥ ज्ञानमस्ति स
मस्तस्य जंतोर्विषयगोचरे॥ विषयश्च म
हाभाग याति चैवं पृथक् पृथक्॥ दि
वांधाः प्राणिनः केचिद्रात्रावंधास्तथाप
रे॥ केचिद्दिवा तथा रात्रौ प्राणिनस्तु
ल्यदृष्टयः॥ ज्ञानिनो मनुजाः सत्यं
किंतु ते न हि केवलं। ज्ञानं च तन्मनुष्याणां
यतो हि ज्ञानिनः सर्वे पशुप

पक्षिमृगादयः

दु॰
२५

यत्तेषां मृगपक्षिणां॥ मनुष्याणां च यत्
तेषां तुल्यमन्यत्तथोभयोः॥ ज्ञानेपि सतिप
श्यैतान्पतगाञ्छावचंचुषु॥४५॥ कणमोक्षा
दृतान्मोहात्पीड्यमानानपि क्षुधा॥ मानुषा
मनुजव्याघ्र साभिलाषाः सुतान्प्रति॥४६॥ लो
भात्प्रत्युपकाराय नन्वेतान्किं न पश्यसि॥ त
थापि ममतावर्ते मोहगर्ते निपातिताः॥४७॥

महामायाप्रभावेन संसारस्थितिकारि
णः॥ तन्नात्र विस्मयः कार्यो योगनिद्रा ज
गत्पतेः॥४८॥ महामाया हरेश्चैषा तया
संमोह्यते जगत्॥ ज्ञानिनामपि चेतांसि
देवी भगवती हि सा॥४९॥ बलादाकृष्य मो
हाय महामाया प्रयच्छति॥ तया विसृज्य
ते विश्वं जगदेतच्चराचरं॥५०॥ सैषा प्र
सन्ना वरदा नृणां भवति मुक्तये॥ सा वि

२०

व

त्वापरमात्मकेहेतन्ममात्मसनातनी ८४
संस्मारं धहेतश्च सैव सर्वे स्वरेश्वरी वा ततो
वाच भगवक्ष्मोहि साहदेवो महात्मा योगि
यामवान् ब्रवीतिक यमन्त्यश्चाकर्मवा॥
प्यात्र विंशिज यस्त्स्मयावसाहेवोय॥
स्वरूपाय रुद्रवा ८७ तमर्दर्श्चोत्तमित्ति
मितनोवस्यविदावर ऋ रुद्र ३ च तिमे
वसाजगन्मूर्तिलयासर्वमिदं जगत् ८८

तथापि तन्मममातिर्वक्तु पाश्चयतोमम
देवानां कार्यसिद्ध्यर्थमाविर्भवति सा॥
यदा ८५ उत्पन्नेतिनदा लोके सानित्याप्य
भिधीयते योगनिद्रां यदा विष्णुर्जगत्येका
र्णवी कृते ८९ आस्तीर्य शेषमभजत्कल्पांतं
ते भगवान्प्रभुः तदा द्वावसुरौ घोरौ विख्या
तौ मधुकैटभौ ९० विष्णुकर्णमलोद्भू॥

२१
उ.

तौ हंतुं ब्रह्माणमुद्यतौ । स नाभिकमले वि
ष्णोः स्थितो ब्रह्मा प्रजापतिः ॥५२॥ दृष्ट्वा ता
वसुरौ चोग्रौ प्रसुप्तं च जनार्दनं ॥ तुष्टाव यो
गनिद्रां तामेकाग्रहृदयस्थितः ॥५३॥ विबो
धनार्थाय हरेर्हरिनेत्रकृतालयां । विश्वे
श्वरीं जगद्धात्रीं स्थितिसंहारकारिणीं ॥ ५
४ । निद्रां भगवतीं विष्णोरतुलां तेजसः प्र

भुः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ त्वं स्वाहा त्वं स्वधा त्वं हि वष
ट्कारः स्वरात्मिका ॥५५॥ सुधा त्वमक्षरे नि
त्ये त्रिधामात्रात्मिका स्थिता । अर्धमात्रास्थिता
नित्या यानुच्चार्या विशेषतः ॥५६॥ त्वमे
व संध्या सावित्री त्वं देवि जननी परा । त्वयै
तद्धार्यते विश्वं त्वयैतत्सृज्यते जगत् ॥५७॥
त्वयैतत्पाल्यते देवि त्वमत्स्यंते च सर्वदा

विसृष्टौ सृष्टिरूपा त्वं स्थितिरूपा च पाल
ने । ७८ । तथा संहृतिरूपान्ते जगतोस्य जग
न्मये । महाविद्या महामाया महास्मृतिः
। ७९ । महामोहा भगवती महादेवी महेश्व
री । प्रकृतिस्त्वं च सर्वस्य गुणत्रयविभा
विनी । ८० । कालरात्रिर्महारात्रिर्मोहरा
त्रिश्च दारुणा । त्वं श्रीस्त्वमीश्वरी त्वं ह्रीस्त्वं

बुद्धिर्बोधलक्षणा । ८१ । लज्जा पुष्टिस्त
थातुष्टिस्त्वं शांतिः क्षांतिरेव च । ८२ । खड्गिनी
शूलिनी घोरा गदिनी चक्रिणी तथा । ८
३ । शंखिनी चापिनी बाणभुशुंडी परि
घायुधा । सौम्या सौम्यतराशेषसौम्येभ्य
स्त्वतिसुंदरी । ८४ । परापराणां परमा त्व
मेव परमेश्वरी । यच्च किंचित्क्वचिद्वस्तु ।

सदसद्वाखिलात्मिके ॥८४॥ तस्य सर्वस्य
या शक्तिः सा त्वं किं स्तूयसे तदा । यया त्वया
जगत्स्रष्टा जगत्पात्यत्ति यो जगत् ॥८५॥
सोपि निद्रावशं नीतः कस्त्वां स्तोतुमि
हेश्वरः । विष्णुः शरीरग्रहणमहमी
शान एव च ॥८६॥ कारितास्ते यतोतस्त्वां
कः स्तोतुं शक्तिमान्भवेत् । सा त्वमित्थं प्र

भावैः स्वैरुदारैर्देवि संस्तुता ॥८७॥ मोहयै
तौ दुराधर्षावसुरौ मधुकैटभौ । प्रबोधं
च जगत्स्वामी नीयतामच्युतो लघु ॥८८॥
बोधश्च क्रियतामस्य हन्तुमेतौ महासु
रौ । ऋषिरुवाच । एवं स्तुता तदा देवी ता
मसी तत्र वेधसा ॥८९॥ विष्णोः प्रबोधना
र्थाय निहन्तुं मधुकैटभौ । नेत्रास्यनासि

काबाहुहृदयेभ्यस्तथोरसः ।७०। निर्गम्य
दर्शने तस्थौ ब्रह्मणोव्यक्तजन्मनः । उत
स्थौ च जनार्दनः ।७१। एकार्णवेहिशयना
त्ततः स ददृशे च तौ । मधुकैटभौ दुरात्मा
नावतिवीर्यपराक्रमौ ।७२। क्रोधरक्तेक्षणा
वत्तुं ब्रह्माणं जनितोद्यमौ । समुत्था
य ततस्ताभ्यां युयुधे भगवान्हरिः ।

।७३। पंचवर्षसहस्राणि बाहुप्रहरणो
विभुः । तावप्यतिबलोन्मत्तौ महामाया
विमोहितौ ।७४। उक्तवंतौ वरोस्मत्तो व्रि
यतामिति केशवं । भगवानुवाच । भवे
तामद्य मे तुष्टौ मम वध्यावुभावपि ।७५
किमन्येन वरेणात्र एतावद्धि वृतं मम ।
ऋषिरुवाच । वंचिताभ्यामिति तदा सर्व

वैं मायामेमयं जगत् ॥७०॥ त्रिलोकानामभ्या
गदितो भगवान्कमलेक्षणः ॥ प्रीतौ स्वस्त
व युद्धेन श्लाघ्यस्त्वन्मृत्युरावयोः ॥ आवा
न्जहि न यत्रोर्वी सलिलेन परिप्लुता ॥७१॥
ऋषिरुवाच ॥ तथेत्युक्त्वा भगवता शंखच
क्रगदाभृता ॥ कृत्वा चक्रेण वै छिन्ने जघने
शिरसी तयोः ॥७२॥ एवमेषा समुत्पन्ना

ब्रह्मणा संस्तुता स्वयं ॥ प्रभावमस्या देव्या
स्तु भूयः शृणु वदामि ते ॥७३॥ इति मार्कंडे
यपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे देवीमाहात्म्ये
मधुकैटभवधः ॥१॥ मध्यमचरित्रस्य ॥ वि
ष्णुर्ऋषिः महालक्ष्मीर्देवता ॥ उष्णिक्छंदः
शाकंभरी शक्तिः ॥ दुर्गा बीजं वायुस्तत्त्वं य
जुर्वेदस्वरूपं महालक्ष्मीप्रीत्यर्थे मध्यम

१६
ऊ.

48

वनिनुपादे विनियोगः। ऋषिस्त्वाव। हे
वामहमस्म फहंदस्तृणिमवस्रमन्तं ग्वता। मा
हिषेहराणामधिपतेदेवानांयवद्वैंद्वे
॥१॥ तत्त्वाहमैर्महावीर्यैर्देवसैन्यपतासि
तं। जितावसकलान्देवानिंद्रोमन्महि
षाहरः। २। ततः यत्तजितान्देवांस्त्रयो
निंमज्ञापति। ३। रखछमम नात्तत्र यत्रैरा

49

गरुडध्वजो। ३। यथाहंतेनयोस्लहमाहि।
षाहवेचेष्टितं। विद्वणाः कथ्यामासहे।
वाभिभवविस्तरं। ४। स्तेर्थंद्वागत्यनिलिंदृ।
गंपमस्तवर्तणास्तव। अन्येषांचाधिका
रंश्वसयमेवाधितिष्ठति। ५। स्वर्गानिवा
कृताः सर्वे तेनदेवगणा मयि। विचरं।
तियथाकामंमहिषेणाडयामना। ६। प।

३

नदः कृपिं तं सर्वममम रि विचेष्टितं । मा
ग्रां चक्षुश्चपथाले वयमस्थिवि विंघनां । ७
क्ष्यंति मिथ्ये देवानां वचां सिमर्धश्नरुनः ।
चकारकोंतं प्रेम स्वम्मक्रुधि त्वाकनों । ८
नतोमिकोपदूतिस वचक्रिलोवदनोमरा
मे । निस्वकाममहनेजोवृत्रहाणः पाकरा
व । ९ । अन्येषां चेवदूवानां पाकादीनां मा

रीनतः । निर्दहं सहमहनेजरबैकम समग
हृत । १० । अग्नीवनैस्तः कृतंस्वलंत मिव ।
पदैतं । दृष्ट्युलेन्हगलवस्नां लाख्यास
दितां तं । ११ । अमलंलतवनेतेनः सर्वदे
वपुरीरजे । एकसंयतनदम त्रादीया म
लोकस्यपितिसा । १२ । यदमक्रांमवंनो
नलोनाज्ञापननकारि । पाम्यनचाम

२८
उ.

52

वकेशा बाहवो विष्णुतेजसा ॥२३॥ सौम्ये
न स्तनयोर्युग्मं मध्यं चैन्द्रेण चाभवत्
वारुणेन च जंघोरू नितंबस्तेजसा भुवः
॥२४॥ ब्रह्मणस्तेजसा पादौ तदंगुल्योर्क
[illegible]जसा । वसूनां च करांगुल्यो कौ
बेरेण च नासिका ॥२५॥ तस्यास्तु दन्ताः संभू
ताः प्राजापत्येन तेजसा । नयनत्रितयं

53

जज्ञे तथा पावकतेजसा ॥२६॥ भ्रुवौ च सं
ध्ययोस्तेजः श्रवणावनिलस्य च ॥ अन्ये
षां चैव देवानां संभवस्तेजसां शिवा ॥२७॥
ततः समस्तदेवानां तेजोराशिसमुद्भवां
तां विलोक्य मुदं प्रापुरमरा महिषार्दि ।
ताः ॥२८॥ शूलं शूलाद्विनिष्कृष्य ददौ तस्यै
पिनाकधृक् । चक्रं च दत्तवान्कृष्णः समुत् ।

No. VII 54

धः श्रुव व क न नः ॥१९॥ मां हिं व व द णः श्रा
लिं द्वैौ त मि कृ ना श्रान ॥ मास मोद ना वा
श्रां प ना लं द्वै लें न ष थ धीः ॥२॥ व व्रि
न म मा ष्ठ कृ लि ष्पा द म ना यि वः ॥ द दो
मे म ल स्ता लें ष दा मे ना बु ना कृ जा व ॥२१॥
काल हं ड ग्र मो द्वं ड पा ं ष्ठा बु प ति दै दौ ॥ प
मा प नि श्रा न मा लं ता द दो बु स्या क म ड ले ॥

55

॥ स म स नी म कृ पे ष नि न व ली न्द्र वा
ः का लु श्र द न वा न्द्र हे न श्य श्रु मि वा
मि लं ॥२३॥ द्वी तो द स्रा म लं ला म जो वा
ना वै ॥ व्रु ग्रा म लिं न स्रा हि म्यं कृ ड लि
का नि वृ ॥२४॥ श्र पं वं द्रू न वा ष्ठ मं वे
स्व र्ध व ना कृ ष ॥ न्नू ड पौ हि म लो न द
पं क न न न मं ॥२५॥ श्रृं ग लें प का ला ।

निषमप्रौस्वगुलीभुवविस्वकमादृ
स्वपरश्रंवातिनिर्मलं ।२६। अग्राणं
नूपांशिनवामर्धवृहंसनं। अम्नानपं
जांमालाशिरस्लरसिवापरं ।२७। अ
त्रलयिलसैपंकजेवातिघ्रोमनं
वान्वाहहंनसिंहंन्नानिविविधानि
८। हहावम्नंस्वमायापानयांवंधना

ॐ। घोषस्सर्वनागोघ्रोमहामणिविभ्रवि
।२८। नागहारंहहोनसैयतेयः हयि।
मिम्नं। अनैरयिलोहैबीभणेणगहण।
स्नपा। २०। सस्मानिमानवनारोष्णः साहू।
लिसकृहृहुः। नस्यानाहेनबीरेणाकस्व
मूतिजेनमः। ३। अमापमातिमरना।
निपवोमहानमत्र। ३वत्रमः सहला।

२८

६१

लोकानमह्वाश्वकंपिरिव

धावलमतलाश्वमहीप

दाश्वसंदानामत्तुः सिंकं

श्चर्मनुपश्वेनांमःस्तिनप

हामसंतुहूंबेलोक्यम

सतद्वाविनेमन्यालेहम

पाः श्वाः किंमनहिंगिजो

मतं

60

Clg